

Sygn. akt I ACz 862/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Ryszard Iwankiewicz (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Gawinek

SA Tomasz Żelazowski

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2016 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. P. (1) i B. P. (2),

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej ul. (...) w S.

o uchylenie uchwały

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 lipca 2016 roku

sygn. akt I C 454/16

postanawia:

I. oddalić zażalenie;

II. zasądzić od pozwanej Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w S. na rzecz powodów B. P. (1) oraz B. P. (2) solidarnie kwotę 240 (dwustu czterdziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSA M. Gawinek SSA R. Iwankiewicz SSA T. Żelazowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2016 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie umorzył postępowanie w sprawie oraz zwrócił powodom kwotę 200 złotych tytułem opłaty od pozwu.

Uzasadniając powyższe orzeczenie Sąd I instancji wskazał, że w piśmie z dnia 13 czerwca 2016 roku strona powodowa w związku z uchyleniem zaskarżonych uchwał – cofnęła pozew. Jednocześnie powodowie podkreślili, że uchwała nr 3/2016 z dnia 30 maja 2016 roku w sprawie: uchylenia wcześniejszych uchwał Wspólnoty Mieszkaniowej przy ulicy (...) w S. czyni zadość żądaniu zgłoszonemu w pozwie w niniejszej sprawie. Na rozprawie w dniu 13 lipca 2016r. pełnomocnik powodów oświadczył, że podtrzymuje stanowisko o cofnięciu powództwa w niniejszej sprawie ze względu na to, że uchwały, które powodowie skarżą zostały uchylone w dniu 30 czerwca 2016 roku. Na rozprawie w dniu 13 lipca 2016 roku pełnomocnik pozwanej Wspólnoty Mieszkaniowej nie wyraził zgody na cofnięcie pozwu w niniejszej sprawie przez powodów i wniósł o zasądzenie kosztów procesu na rzecz Wspólnoty wobec tego, że pozwana wdała się w spór co do istoty sprawy.

Wskazano, że podstawą rozstrzygnięcia są przepisy art. 203 k.p.c. oraz art. 355 k.p.c.

Sąd I instancji nie dopatrył się w niniejszej sprawie okoliczności, o których mowa w art. 203 § 4 k.p.c., a zatem postępowanie w niniejszej sprawie podlegało umorzeniu. Ponadto analiza akt sprawy doprowadziła Sąd Okręgowy do przekonania, że cel postępowania został osiągnięty, bowiem na skutek uchylenia zaskarżonych uchwał przez organ uprawniony do ich podjęcia, nie funkcjonują one w obrocie prawnym, a powodowie stwierdzili, że wyczerpuje to w całości żądanie pozwu.

Zważono, iż w związku z tym, że powodowie cofnęli pozew w piśmie z dnia 13 czerwca 2016 roku, a zatem przed terminem pierwszej rozprawy, nie była wymagana zgoda pozwanego na dokonanie tej czynności. Sąd Okręgowy stwierdził, że oświadczenie o cofnięciu pozwu, dokonane do rozpoczęcia rozprawy, bądź połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, nie wymaga zgody drugiej strony ani sądu i jego skuteczność nie jest od takiej zgody uzależniona. Oświadczenie to wywiera skutek z momentem jego złożenia, co oznacza, że nie istnieje już przedmiot żądania ani przedmiot rozstrzygania w zakresie objętym cofnięciem pozwu. Postępowanie powinno być umorzone, co jednak nie oznacza, aby skutki procesowe i materialnoprawne oświadczenia powstawały dopiero z momentem umorzenia postępowania. Podniesiono, że stan faktyczny w sprawie w istocie był bezsporny, a nadto Sąd I instancji ustalił go w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, których nie kwestionowała żadna ze stron.

W przedmiocie opłaty od pozwu uiszczonej przez powodów, Sąd orzekł w punkcie drugim postanowienia na podstawie art. 79 ust.1 pkt 3 a ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym Sąd z urzędu zwraca stronie połowę uiszczonej opłaty od pisma cofniętego przed rozpoczęciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła pozwana, zaskarżając orzeczenie w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Uzasadniając swoje stanowisko, skarżąca wskazała, że Sąd nie dokonał oceny, czy na przeszkodzie do uznania cofnięcia pozwu za skuteczne, nie stały okoliczności, o których mowa w art. 203 § 4 k.p.c. Podkreślono także, że uchwały z dnia 30 maja 2016 roku w przedmiocie uchylenia uchwał z dnia 25 maja 2015 roku zostały uchylone uchwałami z dnia 13 czerwca 2016 roku, w związku z czym nie polega na prawdzie ustalenie, że cofnięcie powództwa ma swoje uzasadnienie w skonsumowaniu roszczenia. Toteż zdaniem pozwanej powodowie cofając powództwo i jednocześnie wskazując na nieprawdziwe przyczyny jego cofnięcia, działali w celu obejścia prawa, zaś zaskarżone postanowienie potwierdza ich stanowisko, że uchwały z dnia 30 maja 2016 roku nadal obowiązują lub nigdy nie zostały skutecznie uchylone.

Powodowie odpowiadając na zażalenie, wnieśli o oddalenie zażalenia w całości oraz o zasądzenie na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie pozwanej jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Stosownie zaś do § 4 przywołanego artykułu, sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa. W myśl przepisu art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Z powyższych przepisów wprost wynika, że oświadczenie o cofnięciu pozwu, dokonane do rozpoczęcia rozprawy, bądź połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, nie wymaga zgody drugiej strony i jego skuteczność nie jest od takiej zgody uzależniona. Sąd co do zasady związany jest cofnięciem pozwu, bowiem zgodnie z zasadą dyspozycyjności procesu

cywilnego, to do stron należy decyzja, czy postępowanie w danej sprawie ma być kontynuowane. Oświadczenie to wywiera skutek z momentem jego złożenia i prowadzi do umorzenia postępowania.

Sytuacja procesowa może odmiennie ukształtować się jedynie wtedy, gdy sąd skorzysta z uprawnienia przyznanego mu w art. 203 § 4 k.p.c. i z przyczyn w nim wskazanych uzna cofnięcie pozwu (zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia) za niedopuszczalne. Należy podkreślić, że taka decyzja sądu jest radykalnym wkroczeniem w sferę zastrzeżoną dla strony i stanowi szczególne odstępstwo od zasady dyspozycyjności. Z tych względów stanowisko sądu, determinujące w omawianym zakresie dalszy tok postępowania, musi znaleźć oparcie w konkretnych okolicznościach sprawy, przy czym nie jest obowiązkiem sądu prowadzenie dochodzenia w celu ustalenia, czy zachodzą przeszkody do uznania tego rodzaju czynności dyspozycyjnych stron za niedopuszczalne, a swoje rozstrzygnięcie opiera na materiale procesowym znajdującym się w aktach sprawy.

Zaznaczyć przy tym należy, że ingerencja sądu w decyzję powoda o cofnięciu pozwu winna być umiarkowana. Powód jest bowiem "gospodarzem procesu" i to on decyduje, czy chce ten proces prowadzić dalej, czy też nie. Cofnięcie pozwu stanowi wyraz rezygnacji strony z poszukiwania ochrony prawnej. Jest przejawem odwołalności czynności procesowych i działaniem strony realizującej procesowe uprawnienie do pozbawienia własnej czynności procesowej jej skuteczności prawnej. Stanowi ono zatem realizację zasady dyspozycyjności i oznacza rezygnację powoda z rozpoznania określonego żądania w danym procesie.

Nie sposób zgodzić się ze skarżącą, że Sąd I instancji nie dokonał oceny oświadczenia o cofnięciu powództwa w kontekście normy art. 203 § 4 k.p.c., bowiem w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy wprost wskazano, że nie dopatrzono się w niniejszej sprawie okoliczności, o których mowa w art. 203 § 4 k.p.c., choć faktem jest, że uzasadnienie w tym zakresie jest lakoniczne.

Odnosząc się do zarzutów zażalenia i uzupełniając argumentację Sadu Okręgowego, podkreślić należy, iż brak jest jakichkolwiek przesłanek do uznania cofnięcia pozwu w niniejszej sprawie za mające na celu obejścia prawa. W ocenie skarżącej w treści oświadczenia o cofnięciu powództwa powołano się na nieprawdziwe okoliczności, jakoby uchwały z dnia 28 maja 2015 roku zostały uchylone uchwałami z dnia 30 maja 2016 roku, a to dlatego, że uchwały z dnia 30 maja 2016 roku nie można uznać za istniejącą.

Zauważenia wymaga, że przedmiotem niniejszego postępowania nie było dokonanie ocen ważności uchwał z dnia 30 maja 2016 roku, ani z dnia 13 czerwca 2016 roku. Zwrócić też trzeba uwagę na to, że Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 29 lipca 2016 roku, wydanym w sprawie I Co 246/16, wstrzymał jedynie wykonalność uchwał nr 1/2016, 2/2016, 7/2016 z dnia 30 maja 2016 roku – dotyczących wyłączenia reprezentacji i zarządu pozwanej. Wykonalność uchwały nr 3 /2016 w przedmiocie uchylenia uchwał nr 5/2015 oraz 6/2015 z dnia 25 maja 2015 roku (zaskarżonych pozwem złożonym w niniejszej sprawie) nie została natomiast wstrzymana. Bez znaczenia dla oceny dopuszczalności cofnięcia pozwu pozostaje również kwestia, że w dniu 13 czerwca 2016 roku w drodze indywidualnego zbierania podpisów została podjęta uchwała o uchyleniu wszystkich tych uchwał, które miały być podjęte w dniu 30 maja 2016 r. (o ile było to prawnie skuteczne), bo nawet jeśli oświadczenie o cofnięciu powództwa opiera się na nieaktualnych zdarzeniach, to z całą pewnością taka okoliczność sama przez się nie uzasadnia przyjęcia, iż czynność powodów zmierzała do obejścia prawa. Wbrew twierdzeniom pozwanej powodowie nie będą mogli powoływać się na zaskarżone postanowienie jako przesądające o istnieniu (bądź nieistnieniu) jakiegokolwiek uchwały, bowiem nie wydano w tym zakresie żadnego merytorycznego orzeczenia co do istoty sprawy. Innymi słowy podstawą przyjęcia nieistnienia bądź nieważności jakiegokolwiek uchwały nie może być jedynie postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania.

W takiej sytuacji Sąd Apelacyjny nie doszukał się w kwestionowanej czynności ani sprzeczności z prawem, ani zamiaru obejścia prawa. Uznać należało, że powodowie, cofając pozew, skorzystali z prawa dysponowania przedmiotem procesu. Brak jest zatem jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że ziściła się którakolwiek z przesłanek z art. 203 § 4 k.p.c., wyłączająca możliwość związania sądu cofnięciem pozwu.

W świetle powyższych okoliczności należało uznać, że doszło w sprawie do skutecznego cofnięcia pozwu przez powodów, czego konsekwencją była konieczność umorzenia postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia powódki i na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia.

Orzekając o kosztach postępowania odwoławczego Sąd zastosował normę art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. Skoro powodowie wygrali postępowanie w instancji odwoławczej w całości, to pozwana zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, winna zwrócić wygrywającym całość poniesionych w związku z postępowaniem kosztów. Na zasadzoną kwotę składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (240 zł) ustalone jako 50% stawki minimalnej stosownie do treści § 10 ust 2 pkt. 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSA M. Gawinek SSA R. Iwankiewicz SSA T. Żelazowski